

Vaststelling regionaal beleidsprogramma basisvaardigheden 2026 - 2029 Noord-Limburg

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Gennepe,

- Gelezen het voorstel van 11 november 2025;
- Overwegende dat het wenselijk is om te beschikken over een actueel plan van aanpak voor basisvaardigheden en volwassenenonderwijs in Noord-Limburg;
- Gelet op de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB).

besluit:

1. Het regionaal beleidsprogramma basisvaardigheden 2026 - 2029 Noord-Limburg vast te stellen;
2. De bijgevoegde raadsinformatiebrief vast te stellen en, na besluitvorming door de gemeente Venlo op 9 december 2025, door te geleiden naar de gemeenteraad.

*Aldus besloten in de vergadering van 11 november 2025.
Burgemeester en wethouders van Gennepe,*

De secretaris, Bart Teunissen

De burgemeester, Hans Teunissen

Regionaal beleidsprogramma basisvaardigheden 2026-2029

Plan voor de aanpak basisvaardigheden en volwassenenonderwijs
Noord-Limburg in het kader van de Wet Educatie en
Beroepsonderwijs.

© 2025 WEB-regio Noord-Limburg, Venlo

Alle rechten voorbehouden. Deze publicatie is opgesteld in opdracht van de WEB-regio Noord-Limburg. Onderstaande is niet van toepassing op de WEB-regio Noord-Limburg. Voor het overige geldt dat niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevens openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, of gebruikt in bijvoorbeeld een PowerPointpresentatie, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ArtéduC. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j0 het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijke vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor zover het opnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de genoemde partij te wenden.

INHOUD

INLEIDING: GEZAMENLIJKE AANPAK BASISVAARDIGHEDEN DOOR 7 GEMEENTEN	3
HOOFDSTUK 1: OMVANG PROBLEEM BASISVAARDIGHEDEN IN NOORD-LIMBURG	4
1.1 Omvang van het probleem basisvaardigheden	
1.2 Gevolgen van achterstand basisvaardigheden op vier levensdomeinen	
HOOFDSTUK 2: AANPAK BASISVAARDIGHEDEN-VOOR ELKE INWONER EEN GOEDE BASIS	6
2.1 Ambitie aanpak basisvaardigheden in Noord-Limburg	
2.2 Doelgroepen aanpak basisvaardigheden in Noord-Limburg	
HOOFDSTUK 3: TAAKVERDELING - REGIONALE AANPAK MET LOKALE UITVOERING	8
3.1 Regionale coördinatie met lokale uitvoering	
3.2 Bewustwording - Navigeren naar normaliseren	
3.3 Borging - Samen aan de slag	
3.4 Begeleiding - Trajecten en toelichting	
3.5 Basisvaardighedenscholing - Systematische scholing	
3.6 Bewijzen - Inzicht in impact	
HOOFDSTUK 4: VERANTWOORDING EN AFSTEMMING	16
4.1 Periodieke evaluatie via PDCA-cyclus	
4.2 Afstemming met andere beleidsterreinen	
4.3 Communicatiemomenten aanpak basisvaardigheden	
4.4 Financiering aanpak basisvaardigheden	
BIJLAGE 1: KLANTREIZEN	20
BIJLAGE 2: BEGRIPPENLIJST	28
REFERENTIES	29

Inleiding: Gezamenlijke aanpak basisvaardigheden door 7 gemeenten

De zeven gemeenten Beesel, Bergen (L.), Gennep, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en Venray hebben in de regio Noord-Limburg de opdracht om gezamenlijk een aanpak basisvaardigheden te realiseren. Dit is de wettelijke taak vanuit de Wet Educatie Beroepsonderwijs (hierna: WEB). Hiervoor stellen we gezamenlijk een aanpak op voor de beleidsperiode 2026 – 2029 als vervolg op de regionale aanpak van 2022 – 2025.

In de regio Noord-Limburg zijn er nog altijd inwoners die basisvaardigheden missen, waardoor ze niet optimaal kunnen functioneren in hun dagelijks leven en op het werk. De achterstand in basisvaardigheden kan ervoor zorgen, dat men niet altijd zelf voor de eigen eerste levensbehoeften kan zorgen, niet de kans krijgt om betekenisvolle activiteiten te doen of geen goed sociaal netwerk kan onderhouden. Zaken die essentieel zijn in het leven. Vraag is hoe groot de problematiek onder inwoners in Noord-Limburg is, op welke gebieden dat gevolgen heeft voor hun leven en wat men daaraan kan doen. Dit beleidsprogramma beschrijft de aanpak basisvaardigheden voor de periode van 2026 – 2029.

Onze regio ziet de aanpak van basisvaardigheden als een wezenlijk middel om inwoners nieuwe kansen te bieden om zich verder te ontwikkelen. Dit vergroot hun zelfredzaamheid en versterkt hun mogelijkheden om volwaardig deel te nemen aan de arbeidsmarkt en de samenleving. Voor velen opent dit de weg naar een leven lang ontwikkelen. De gemeenten willen dit ondersteunen door lokale leertrajecten te realiseren in een veilige leeromgeving die aansluit bij de behoeften en leefsituatie van de inwoners.

Onder regie van de centrumgemeente Venlo zetten de gemeenten zich dan ook in voor gelijke kansen om basisvaardigheden te ontwikkelen voor alle inwoners in Noord-Limburg. In de vorige beleidsperiode lag de focus vooral op laaggeletterdheid. In navolging van het Ministerie van OCW staat in deze beleidsperiode de ontwikkeling van alle basisvaardigheden centraal waaronder ook rekenvaardigheden en digitale vaardigheden.

Hoofdstuk 1: Omvang probleem basisvaardigheden in Noord-Limburg

In Noord-Limburg kampt een aanzienlijke groep inwoners met een achterstand in basisvaardigheden. Dit heeft verstrekende gevolgen voor hun functioneren in werk, zorg, financiën en opvoeding en vraagt om gerichte en gezamenlijke actie.

1.1 Omvang van het probleem basisvaardigheden

In Noord-Limburg is naar schatting 16% van de inwoners laaggeletterd. Dit ligt hoger dan het landelijk gemiddelde (BasisvaardighedenInZicht.nl, 2025). Volgens het PIAAC-onderzoek (Programme for the International Assessment of Adult Competencies), gebaseerd op cijfers uit 2023, is deze groep landelijk nog groter geworden. Gezien deze lichte toename kan men aannemen dat het percentage in Noord-Limburg vrijwel hetzelfde is gebleven of iets is toegenomen (Buisman et al., 2024). Deze inwoners ondervinden in het dagelijks leven problemen met lezen en/of schrijven. Daarnaast hebben 15.5% van de volwassenen in Nederland lage rekenvaardigheden en ervaren zij problemen in het gebruik van getallen zoals grootheden, eenheden, percentages en verhoudingen (Buisman et al., 2024). Ook vraagt de huidige digitalisering in de samenleving dat inwoners steeds beter ontwikkelde digitale vaardigheden hebben om zelf dingen te kunnen regelen. Maar basisvaardigheden reiken verder dan enkel taal-, reken- en digitale vaardigheden. Basisvaardigheden bestaan ook uit digitale vaardigheden en andere vaardigheden zoals sociale, financiële, werknemers- of gezondheidsvaardigheden maar ook uit 'overkoepelende vaardigheden' zoals probleemoplossend vermogen, samenwerken of leren leren.

1.2 Gevolgen van achterstand basisvaardigheden op vier levensdomeinen

Wanneer basisvaardigheden onvoldoende aansluiten bij de eisen van de samenleving, ondervinden inwoners drempels op verschillende terreinen van hun leven. Deze gevolgen spelen vooral op de levensdomeinen werk, gezondheid, financiën en opgroeien/opvoeding.

Werk

Mensen met beperkte basisvaardigheden volgen minder vaak scholing. Dit heeft invloed op de kans op werk en behoud van werk. In een veranderende arbeidsmarkt wordt er een steviger beroep gedaan op de basisvaardigheden. Naast de invloed op duurzame inzetbaarheid en loopbaanmogelijkheden, is er ook een negatieve relatie met veiligheid. Een taalachterstand vergroot de kans op ongevallen op de werkvloer. Zo blijkt in 10% van de zware ongevallen in de procesindustrie een taalprobleem de oorzaak. Het verbeteren van taalvaardigheid bij werknemers zorgt voor minder fouten, minder herstelwerkzaamheden en een veiligere werkomgeving.

Hoofdstuk 2: Aanpak basisvaardigheden - Voor elke inwoner een goede basis

Voor de beleidsperiode 2026 – 2029 heeft de regio Noord-Limburg, op basis van een evaluatieonderzoek van de vorige beleidsperiode en in samenwerking met alle partners (waaronder gemeenten, onderwijsinstellingen (zoals het ROC en andere taalaanbieders), bibliotheken, welzijnsinstellingen, UWV, sociaal ontwikkelbedrijven en zorginstellingen), een nieuw plan van aanpak opgesteld. Met dit beleidsprogramma wil men de achterstand in basisvaardigheden in alle zeven betrokken gemeenten aanpakken. Samen met de partners willen gemeenten in Noord-Limburg inwoners stimuleren en ondersteunen om hun basisvaardigheden verder te ontwikkelen, afgestemd op hun persoonlijke mogelijkheden en ambities, zodat iedereen kan meedoen zonder onnodige obstakels. Daardoor kunnen zij optimaal deelnemen aan het dagelijks leven, zowel in hun privé- als werksituatie.

2.1 Ambitie aanpak basisvaardigheden in Noord-Limburg

De samenwerkingspartners in Noord-Limburg hebben een gezamenlijke ambitie geformuleerd op het gebied van basisvaardigheden:

De samenwerkingspartners in Noord-Limburg normaliseren de problematiek van basisvaardigheden en willen het taboe doorbreken. Dit realiseren zij door gezamenlijk een drempelloos en (deels vraaggestuurd) aanbod basisvaardigheden te ontwikkelen. Het is een lokaal aanbod op de plekken waar deze inwoners zelf actief (kunnen) zijn. De inwoners worden hiernaartoe geleid door de professionals die geen drempel ervaren om de achterstand bespreekbaar te maken en de inwoners toe te leiden naar een scholingsaanbod. Hierbij wordt de bewoners een concreet perspectief geboden om hun basisvaardigheden te verbeteren in de dagelijkse levenssituatie, zowel in privé als werk. Centraal staat dat het aanleren van basisvaardigheden integraal gebeurt. Hierbij wordt een combinatie gezocht in het behoud of vinden van werk, verbeteren van de gezinssituatie, gezondheidssituatie, financiële situatie of mate van sociale inclusie. De samenwerkingspartners kunnen dit realiseren, doordat ze nauw samenwerken en continu met elkaar in verbinding staan.

Tijdens deze beleidsperiode wordt periodiek bekeken of de samenwerkingspartners gezamenlijk aan deze ambitie voldoen. Hierbij checkt men of de uitvoering van het programma basisvaardigheden voldoet aan de vier pijlers van de ambitie, te weten:

- *Drempelloos*

De inwoners staan centraal. De inwoner ervaart geen drempel om deel te nemen aan een scholingsaanbod en durft zelf aan te geven dat hij wil deelnemen. De professional ervaart geen drempel om de ontwikkelbehoefte in basisvaardigheden bij de inwoner bespreekbaar te maken. Daarmee leiden en verleiden we de inwoner toe naar passend en aantrekkelijk scholingsaanbod dat aansluit bij de behoefte en leefsituatie van de inwoner.

- *Perspectief*

De inwoner krijgt nieuwe kansen om zichzelf te ontwikkelen. Hierdoor krijgt hij of zij direct praktische kansen om aan de slag te gaan en een betere plek in de dagelijkse samenleving en op de arbeidsmarkt.

- *Integraal*

Het aanleren van basisvaardigheden is afgestemd op de behoeften van de inwoners. Hierbij wordt er direct een koppeling gemaakt met hoe de basisvaardigheden in een privé- of werksituatie toegepast kunnen worden.

- *Verbinding*

Partners in de regio Noord-Limburg werken samen om de achterstanden in basisvaardigheden te herkennen, inwoners door te verwijzen naar scholingsaanbod en ervoor te zorgen dat dit aanbod passend is. Hiervoor stemmen zij de dienstverlening op elkaar af, waarbij persoonlijk contact met de inwoner vanuit een veilige omgeving centraal staat. Daarnaast is er een stevige verbinding met het Leven Lang Ontwikkelen Collectief Noord-Limburg.

2.2 Doelgroepen aanpak basisvaardigheden in Noord-Limburg

De samenwerkingspartners in de arbeidsmarktregio Noord-Limburg onderscheiden (deels overlappende) verschillende groepen inwoners die extra ondersteuning op het gebied van basisvaardigheden nodig kunnen hebben, namelijk:

- Jongeren zonder een startkwalificatie (16 tot 27 jaar)
- (Aanstaande) ouders/ verzorgenden
- Senioren
- Werklozen
- Werknemers
- Werknemers sociaal ontwikkelbedrijven
- Nieuwkomers zonder dan wel een afgeronde inburgeringsplicht, die geen expats zijn

Hoofdstuk 3: Taakverdeling: Regionale aanpak met lokale uitvoering

De samenwerkingspartners zullen de ambitie op basisvaardigheden samen verwezenlijken door verschillende taken op vijf verschillende domeinen op zich te nemen. Deze aanpak kenmerkt zich door het 5B-model: (1) Bewustwording, (2) Basisvaardighedenscholing, (3) Begeleiding, (4) Borging en (5) Bewijzen. Hierbij zal ook gekeken worden naar wat er reeds wordt verwezenlijkt en hoe men daarbij kan aansluiten.

3.1 Regionale coördinatie met lokale uitvoering

Het merendeel van de samenwerkingspartners ziet een sterke meerwaarde in een regionale coördinatie van de aanpak basisvaardigheden. In de afgelopen jaren is - door de aanwezigheid van een regionaal coördinator - de aanpak steeds meer op elkaar afgestemd en zijn gezamenlijke regionale activiteiten ontwikkeld. Dat zal worden voortgezet in de komende beleidsperiode. De afzonderlijke gemeenten zullen de taken van het 5B-model op lokaal niveau uitvoeren. Hierbij zal vooral worden samengewerkt met vaste samenwerkingspartners.

3.2 Bewustwording: Navigeren naar normaliseren

De regio vindt het van groot belang om in de komende periode de aanpak van basisvaardigheden te normaliseren en op te pakken met de samenwerkingspartners die met verschillende groepen inwoners in aanraking komen. Dit is gerelateerd aan de eerste pijler van de ambitie: Drempelloos. Dit betekent dat we bij alle inwoners uitgaan van hun ontwikkelpotentie. Iedereen kan zijn of haar basisvaardigheden versterken en zich blijven ontwikkelen, passend bij de eigen levensfase en omstandigheden. Voor sommige inwoners is dit minder vanzelfsprekend; zij hebben daarbij extra steun nodig. Door normaliseren als uitgangspunt te nemen, wordt het ontwikkelen van basisvaardigheden en een leven lang ontwikkelen iets gewoons en positiefs. Dit is geen uitzondering, maar een vanzelfsprekend onderdeel van participatie, re-integratie, persoonlijke groei en maatschappelijke ontwikkeling.

Normaliseren betekent ook dat ketenpartners zich vanzelfsprekend bewust zijn van de ontwikkeling van de inwoner met wie ze in contact staan. Zo zouden uitvoerende dienstverleningsorganisaties zich eigenlijk bij iedere hulpvraag moeten afvragen welke ontwikkelbehoefte erachter schuilgaat: 'hoe kan ik ervoor zorgen dat deze inwoner niet met dezelfde vraag terugkomt en wat heeft deze inwoner hiervoor nodig?' Tabel 1 geeft weer welke taken er in het kader van bewustwording zullen worden opgepakt. De Kritische Prestatie-Indicatoren (KPI's) geven de ambitie per taak weer.

Tabel 1: Taken Bewustwording: Navigeren naar normaliseren

Taak	Partner	KPI
Bewustwording binnen organisaties creëren over de noodzaak van de aanpak basisvaardigheden.	Alle samenwerkingspartners (betrokken bij netwerk basisvaardigheden)	80% van de samenwerkingspartners is zich bewust van de noodzaak van aanpak basisvaardigheden
De aanpak basisvaardigheden afstemmen met arbeidsmarktbeleid, onderwijsachterstandenbeleid en Voortijdig Schoolverlaten (VSV), zowel op bestuurders- als uitvoeringsniveau	Gemeenten en Doorstroompunten	Na 2 jaar is de aanpak basisvaardigheden structureel onderdeel van deze beleidsterreinen. Inwoners zijn hierdoor beter voorbereid op de arbeidsmarkt en krijgen meer onderwijskansen, waardoor het VSV afneemt
De aanpak basisvaardigheden afstemmen met de taken van het Regionaal Werkcentrum	Gemeenten	Na twee jaar is de aanpak basisvaardigheden structureel ingebed in de aanpak vanuit het Regionaal Werkcentrum
De aanpak basisvaardigheden afstemmen met de taken van het LLO-Collectief	Gemeenten	Na 2 jaar is de aanpak basisvaardigheden gekoppeld aan een doorlopende leerlijn en leertrajecten vanuit UWV en werkgevers

3.3 Basisvaardighedenscholing: Systematische scholing

De wens van de meeste samenwerkingspartners en gemeenten is om met vaste samenwerkingspartners samen te werken. Daarom zullen de gemeenten met Gilde Educatie een Publiek-Publieke-Samenwerking (PPS) aangaan, waarbij Gilde Educatie de formele trajecten basisvaardigheden zal uitvoeren.

Voor een vast aanbod is het wenselijk dat dit voldoet aan drie uitgangspunten:

- Contextgericht: het aanbod sluit aan bij de specifieke leef- en werkomgeving van inwoners.
- Vindplaatsgericht: het aanbod wordt gerealiseerd dichtbij of op herkenbare vindplaatsen in de klantreis Herkennen – Doorverwijzen – Opvolgen (HDO), zoals sociaal ontwikkelbedrijven, bedrijven en ouderkamers op basisscholen.
- Lokaal: in elke gemeente is er een passend aanbod voor de geselecteerde inwonersgroepen. Samenwerkingspartners vullen dit lokaal aan met non-formele trajecten basisvaardigheden.

Dit is gerelateerd aan de tweede pijler van de ambitie: Perspectief.

Tabel 2: Overzicht indeling aanbod basisvaardigheden 2026 – 2029

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aanbod basisvaardigheden en de bijbehorende aanbieder per gemeente in de regio Noord-Limburg. Hierbij is de indeling van formeel, non-formeel P, non-formeel V en informeel gehanteerd van het 'Begrippenkader Basisvaardigheden' van ITTA (2023). Er is daarbij geen sprake van informeel leren, omdat informeel leren veelal buiten een georganiseerde leersetting plaats kan vinden.

Gemeente	Aanbieder
Gemeente Beesel	Gilde Educatie (formeel) Bureau Educatie (non-formeel P) Taalpunt Beesel (non-formeel V)
Gemeente Bergen (L.)	BiblioPlus (non-formeel V) Nederlands de Baas (non-formeel P) Taalhuis Biblioplus (non-formeel P en V)
Gemeente Gennep	Nederlands de Baas (non-formeel P) Taalhuis Biblioplus (non-formeel V)
Gemeente Horst aan de Maas	Gilde Educatie (formeel) Taalhuis Horst-Venray (non-formeel V) Bureau Educatie (non-formeel P)
Gemeente Peel en Maas	Gilde Educatie (formeel) Bibliotheek Peel en Maas (non-formeel V) Bureau Educatie (non-formeel P) Bworkz (non-formeel P) Taalpunt Peel en Maas (non-formeel V)
Gemeente Venlo	Gilde Educatie (formeel) Bibliotheek Venlo (non-formeel V) Bureau Educatie (non-formeel P) Stichting Groen Licht (non-formeel P) Taalhuis Venlo (non-formeel V) Vrijwilligersinitiatieven, zoals in de 'Glazenap' (non-formeel V)
Gemeente Venray	Gilde Educatie (formeel) BiblioNu (non-formeel V) Bureau Educatie (non-formeel P) EVA Vrouwencentrum (non-formeel P en V) Vrijwilligersinitiatieven (non-formeel V) Kusters Scholing en Training (non-formeel P)

Formeel aanbod: In de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) wordt formele educatie gedefinieerd als educatie die gericht is op het vergroten van basisvaardigheden volgens vastgestelde eindtermen en die wordt afgesloten met een instellingsverklaring ('erkend diploma'). Diploma erkenning vindt plaats onder toezicht van de onderwijsinspectie.

Non-formeel P aanbod: aanbod dat door professionals (al of niet mede ondersteund door vrijwilligers) wordt verzorgd. De aanbieder van non-formele educatie kan ervoor kiezen om ter afronding van een opleiding een bewijs van deelname uit te reiken, maar dit is dan geen instellingsverklaring of 'erkend diploma' (zie: formele educatie).

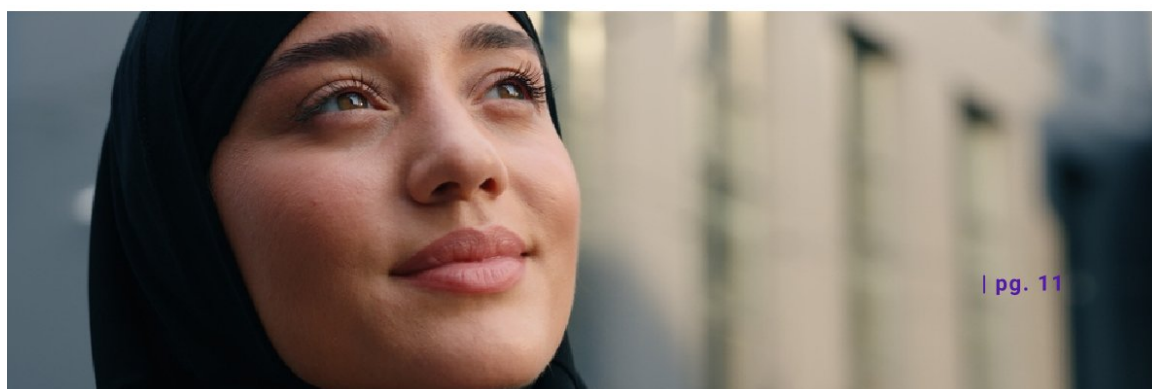
Non-formeel V aanbod: laagdrempelig aanbod dat begeleid wordt door vrijwilligers. Individuele taalcoaching en groepsactiviteiten in bibliotheken en Taalhuizen vallen daarmee onder non-formele educatie. In de praktijk spreken we hier eerder over activiteiten dan over 'opleidingen'

Dit aanbod zal per gemeente verschillend zijn. Naast deels een standaardaanbod basisvaardigheden (onder andere taal – rekenen – digitale vaardigheden) zullen gemeenten in samenspraak met toeleiders een aanbod op maat bieden. Voor de formele educatie wordt er regionaal samengewerkt. Daarnaast zal elke gemeente op basis van de gekozen klantreizen van de inwonersgroepen een keuze maken voor het aanbod. Dat kan ook wisselen. Elke gemeente zal jaarlijks in overleg met de aanbieders de betreffende klantreizen en het bijbehorende aanbod kiezen en vaststellen. Hierdoor wordt de HDO-klantreis klantreis (Herkennen – Doorverwijzen – Opvolgen) een HDOS-klantreis (Herkennen – Doorverwijzen – Opvolgen – Scholen). In bijlage 1 wordt per inwonersgroep aangegeven waaraan het HDOS voor basisvaardigheden aan moet voldoen.

3.4 Begeleiding: Trajecten voor toeleiding

Een belangrijke stap in het versterken van basisvaardigheden is dat professionals inwoners op een positieve manier kunnen ondersteunen in hun ontwikkelproces. Dit begint met het herkennen van waar een inwoner baat kan hebben bij extra ontwikkeling. Vervolgens is het belangrijk dat de professional de inwoner kan doorverwijzen naar een passend en aantrekkelijk aanbod dat aansluit bij diens talenten en mogelijkheden. Tot slot hoort daar het opvolgen bij: nagaan of de inwoner zich daadwerkelijk welkom voelt en gebruik kan maken van het aanbod. Hierbij staat een warme overdracht centraal – een persoonlijke en betrokken begeleiding waarbij de professional actief contact legt met de aanbieder en ervoor zorgt dat de inwoner zonder drempels kan deelnemen. Dit is gerelateerd aan de derde pijler van de ambitie: Integraal.

Zo wordt samen de stap gezet van het signaleren van achterstanden naar het normaliseren van groei en leren, waarbij iedere inwoner de kans krijgt zich verder te ontwikkelen. Hierbij willen we een doorlopende leerlijn in het ondersteuningsaanbod voor de inwoner realiseren. Mits die behoefte er ook bij inwoners is. Uiteraard is het ook mogelijk om deel te nemen aan kortere leertrajecten. In de komende beleidsperiode gaat de arbeidsmarktregio Noord-Limburg afspraken maken met toeleiders om het HDO te normaliseren en indien mogelijk vraaggericht aanbod te ontwikkelen. Er worden verschillende HDO-klantreizen per inwonersgroep samengesteld op regionaal niveau. Deze zijn uitgewerkt in bijlage 1. Hierbij wordt ook naar verschillende subdomeinen van het sociaal domein gekeken.

De 7 klantreizen met de bijbehorende samenwerkingspartners zijn:

1. Jongeren zonder een startkwalificatie (16 tot 27 jaar)

Doorstroomcoach en leerplichtambtenaar naast het Praktijkonderwijs en Voortgezet (Speciaal) Onderwijs, Mbo, de re-integratieconsulenten van de gemeente, de participatiecoach van de gemeente en het welzijnswerk in combinatie met de jongerenwerker of straatcoach.

2. (Aanstaande) ouders

Huisartsen en verloskundigen naast consultatiebureaus en kinderdagopvang, primair onderwijs, voortgezet onderwijs en de jeugdgezondheidszorg, de jeugdhulpverlening (eventueel in samenspraak met de samenwerkingspartners van de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid), de Taalcafés en de voorleesmiddagen.

3. Senioren

Woonzorgcomplexen, ontmoetingsplekken voor dagactiviteiten en huisartsen.

4. Werklozen

UWV, consulenten Werk & Inkomen van de gemeenten en de schuldhulpverlening.

5. Werknemers (sociaal ontwikkelbedrijven)

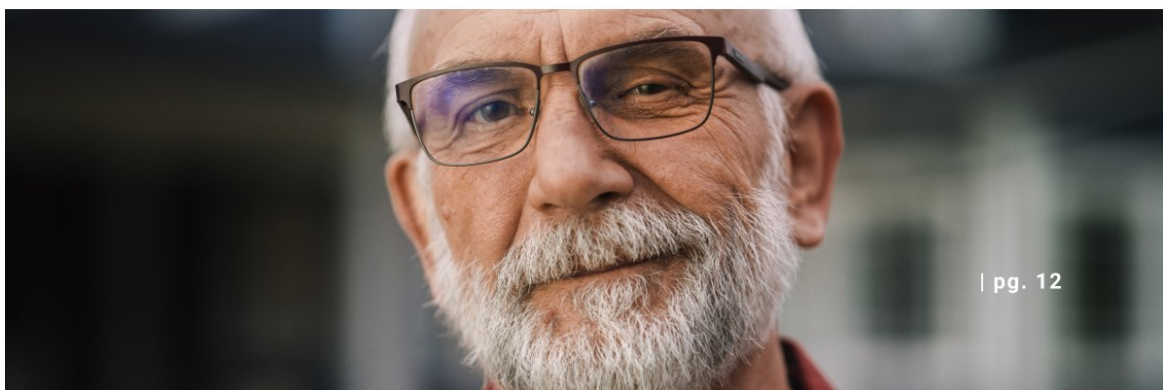
HR-managers naast de directies van bedrijven, de werkgeversdienstverlening en jobcoaches van sociaal ontwikkelbedrijven.

6. Werknemers sociaal ontwikkelbedrijven

HR-managers naast directies en jobcoaches van sociaal ontwikkelbedrijven.

7. Nieuwkomers zonder dan wel een afgeronde inburgeringsplicht, die geen expats zijn

Consulenten bij gemeenten naast werkgevers.

Tabel 3: Taken Begeleiding: Trajecten voor toeleiding

Taak	Partner	KPI
Structureel herkennen van achterstand basisvaardigheden tijdens 'intakemoment'	Gemeenten en een toeleidende partner / afdeling	In alle gemeenten zorgt men ervoor dat elk jaar bij minimaal 1 instantie / afdeling men structureel op basisvaardigheden signaleert, bijvoorbeeld door screening.. Indien mogelijk wordt dit regionaal gerealiseerd.
Opstellen overzicht lokaal aanbod basisvaardigheden	Gemeenten i.s.m. alle samenwerkingspartners	Alle gemeenten maken een lokaal overzicht van het aanbod basisvaardigheden
Doorverwijzen van inwoners naar vindplaatsgericht scholingsaanbod	Gemeenten en 2 toeleidende partners / afdelingen	In alle gemeenten zorgt men ervoor dat elk jaar 2 instanties / afdelingen dat partners bekend zijn met de infrastructuur bijvoorbeeld middels de ontwikkeling van een 'stroomschema'
Opvolgen of inwoners deelnemen aan scholingsaanbod	Gemeenten, toeleiders en scholingsaanbieders	In alle gemeenten wordt de doorstroom en voortijdige uitstroom van inwoners naar trajecten basisvaardigheden gemonitord.
Inzet taalambassadeurs	Stichting ABC, gemeenten i.s.m. alle samenwerkingspartners	Jaarlijks worden afspraken gemaakt met Stichting ABC om op minstens 5 tot 10 momenten taalambassadeurs in te zetten in de aanpak basisvaardigheden om het aantal NT1-deelnemers te verhogen

3.5 Borging: Samen aan de slag

Samenwerking tussen partners is essentieel om de achterstand op het gebied van basisvaardigheden terug te dringen. Dit is gerelateerd aan de vierde pijler van de ambitie: Verbinding. Samenwerkingspartners die in contact staan met de verschillende doelgroepen moeten inwoners kunnen doorverwijzen naar kwalitatief goed scholingsaanbod als ze een achterstand hebben herkend. De samenwerkingspartners zorgen ervoor dat dit intern geborgd wordt en dat ze structureel achterstanden kunnen herkennen, inwoners kunnen doorverwijzen naar aanbod en kunnen opvolgen of inwoners daar ook daadwerkelijk aan deelnemen. Hierbij zorgen de samenwerkingspartners voor mandaat, uren en capaciteit om een bijdrage te kunnen leveren. Dit mag meer aandacht krijgen. Gemeenten zullen dit op lokaal niveau aansturen en dit met samenwerkingspartners inregelen. Tabel 4 geeft een overzicht van welke taken er in het kader van borging zullen worden opgepakt. De KPI's geven de ambitie per taak weer.

Tabel 4: Taken borging: Samen aan de slag

Taak	Partner	KPI
Aandacht voor basisvaardigheden borgen binnen de interne organisatie.	Alle samen-werkings-partners	In elke gemeente zijn er tenminste drie partners die basisvaardigheden borgen binnen de interne organisatie waarin er specifieke taken en activiteiten zijn gericht op de ontwikkeling van basisvaardigheden.
Vaststellen en accorderen taakverdeling tussen vaste samenwerkingspartners	Gemeenten	In alle gemeenten stelt men vierjaarlijks de taakverdeling tussen de samenwerkingspartners vast
Opstellen lokale actieplannen basisvaardigheden voor de 7 gemeenten	Gemeenten	Elke vier jaar wordt het lokale uitvoeringsplan in alle 7 gemeenten vastgesteld op basis van de uitgangspunten van het regionaal beleidsprogramma

3.6 Bewijzen: Inzicht in impact

Tijdens deze beleidsperiode zal er impactgericht gewerkt worden. De volgende resultaten worden in kaart gebracht:

- *Output*

Centrale vraag is hoeveel deelnemers gebruik maken van het scholingsaanbod basisvaardigheden en wat hun achtergrond is. Op regionaal niveau hanteren de gemeenten het format van het CBS. Dit format wordt jaarlijks tijdig ingevuld en aangeleverd door de organisaties die trajecten basisvaardigheden realiseren, die vanuit de WEB (Wet Educatie en Beroepsonderwijs) worden gefaciliteerd. De lokale en regionale aanbieders van trajecten basisvaardigheden mogen zelf een keuze voor een systeem maken om deze gegevens te verzamelen en uiteindelijk het ingevulde CBS-format op te leveren.

- *Outcome & impact*

Centrale vraag is of de basisvaardigheden en mate van functioneren van deelnemers in het dagelijks leven zowel in de privé- als werksituatie verbeteren (outcome). Daarnaast wordt in kaart gebracht wat het rendement van de trajecten is (impact). Op deze wijze kan men de inzet van interventies verantwoorden en indien nodig de aanpak tijdig bijsturen. Met de samenwerkingspartners is in 2024 – 2025 reeds een eerste meting gedaan. Deze wordt in overleg periodiek ingezet tijdens deze beleidsperiode.

- *Samenwerkingsproces*

Om de samenwerking en borging in kaart te brengen zal onder regie van de centrumgemeente samen met de regiogemeenten halfjaarlijks geëvalueerd worden of de geformuleerde KPI's uit tabel 1, 2 en 3 behaald zijn en welke KPI's nog extra aandacht nodig hebben.

In Tabel 5 wordt inzichtelijk gemaakt welke monitorinstrumenten worden toegepast, welke KPI's centraal staan en hoe de resultaten worden teruggekoppeld.

Tabel 5: Overzicht indeling aanbod basisvaardigheden 2026 – 2029

Taak	Partner	KPI
Bijhouden aantal deelnemers scholingstrajecten met achtergrondkenmerken via CBS-format	Scholings-aanbieders	Het aantal NT1-deelnemers zal in 4 jaar groeien naar 20% van het totaal aantal deelnemers
Afname meetinstrument outcome via SAVE-monitor	Scholings-aanbieders	85% van de deelnemers ervaart binnen een jaar een vooruitgang op één van de gebieden van sociale inclusie en basisvaardigheden
Afname meetinstrument impact via SAVE-Monitor	Scholings-aanbieders	Uit de maatschappelijke kosten baten analyse (MKBA) blijkt dat de baten hoger zijn dan de kosten van het scholingsaanbod
Verantwoording inzet naar bestuurders en financiers	Gemeenten	Uit de impactanalyse blijkt dat de aanpak basisvaardigheden een impact heeft op meer dan één gebied van het sociaal domein
Terugkoppeling resultaten naar organisaties en haar begeleiders	Alle samenwerkings-partners	Jaarlijks informeren samenwerkingspartners wat de impact van het gerealiseerde scholingsaanbod basisvaardigheden is

Hoofdstuk 4: Verantwoording en afstemming

Om te kijken of de ambitie gehaald wordt, zullen de samenwerkingspartners periodiek met elkaar evalueren en in kaart brengen of de KPI's behaald zijn. Daarnaast staat het beleidsprogramma basisvaardigheden niet op zich en zal dit worden kortgesloten met andere beleidsprogramma's en het Leven Lang Ontwikkelen Collectief Noord-Limburg. Zo wordt voorkomen dat er op verschillende domeinen dezelfde interventies voor bewoners worden gefaciliteerd.

4.1 Periodieke evaluatie via PDCA-cyclus

Op regionaal niveau worden de lokale aanpakken op elkaar afgestemd en de resultaten met elkaar vergeleken. Er wordt steeds bekeken of men op de goede weg is en of men activiteiten moet bijstellen. Centraal hierbij staat de PDCA-cyclus (Plan-Do- Check- Act) met de cirkel daarom heen betreffende Inspireren-Mobiliseren-Waarderen-Reflecteren (zie figuur 1). Tussentijds is het goed om terug te kijken en met de samenwerkingspartners zelf in kaart te brengen wat men goed doet en wat nog beter kan, zodat de aanpak van basisvaardigheden succesvol wordt en blijft.

Er worden acties gepland, vervolgens uitgevoerd, waarna er wordt gereflecteerd op de gerealiseerde activiteiten. Indien wenselijk kunnen deze worden bijgesteld om vervolgens weer nieuwe acties te kunnen plannen. Hierdoor mobiliseert men samenwerkingspartners om een kwalitatief goede aanpak van basisvaardigheden te kunnen realiseren en in samenwerking de resultaten te waarderen.

Bij deze evaluatie staan de eerdergenoemde vier pijlers van de ambitie centraal:

- **Drempelloos** (voor zowel inwoner als professional in de toeleiding)
- **Perspectief** (op het gebied van ontwikkeling voor de inwoner)
- **Integraal** (het aanleren van basisvaardigheden in de context van andere domeinen)
- **Verbinding** (een actieve samenwerking tussen de verschillende samenwerkingspartners)

4.2 Afstemming met andere beleidsterreinen

De beleidsaanpak basisvaardigheden staat niet op zichzelf, maar heeft veel raakvlakken met andere beleidsterreinen. Er zijn drie beleidsterreinen, waarmee de aanpak moet worden afgestemd, te weten: arbeidsmarktbeleid, Voortijdig School Verlaten aanpak (VSV) en onderwijsachterstandenbeleid. Het laatstgenoemde beleidsterrein is lokaal gefaciliteerd en zal dus op lokaal niveau moeten worden afgestemd.

De aanpak moet ook onderdeel worden van de aanpak vanuit het Regionaal Werkcentrum en de eventuele ontwikkeling van het 'LLO Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden'. In het Regionaal Werkcentrum wordt een brede dienstverlening opgezet met als doel toeleiding naar arbeid (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2024). De aanpak van basisvaardigheden is daar onderdeel van. Om een (andere) baan te krijgen zou men ook de kans moeten krijgen om aan de eigen basisvaardigheden te kunnen werken.

Daarnaast zal de aanpak basisvaardigheden aansluiten bij een mogelijk te vormen 'Leven Lang Ontwikkelen Collectief Laagopgeleiden & Laaggeletterden'. Vanuit het Ministerie van OCW en de provincie Limburg is er de wens om een structurele samenwerking te realiseren tussen de partijen die contact hebben met laagopgeleiden en laaggeletterden en een opdracht kunnen vervullen in het aanbieden van scholing gericht op duurzame participatie op de arbeidsmarkt.

Met deze beleidsterreinen en regionale infrastructures zullen zowel bestuurlijk als op uitvoerend niveau afspraken gemaakt moeten worden. De regionaal coördinator aanpak basisvaardigheden zal deze afspraken in samenspraak met de regionale beleidsgroep van de WEB (waarin alle zeven gemeenten vertegenwoordigd zijn) vastleggen. Op deze wijze wordt het ook geborgd in de verschillende regionale agenda's.

4.3 Communicatiemomenten aanpak basisvaardigheden

Om beleid en taken af te stemmen zullen er diverse communicatie- en overlegmomenten zijn. Allereerst zijn er een aantal officiële afstemmingsmomenten:

- Regionaal overleg WEB-ambtenaren die bij elkaar komen om de regionale aanpak af te stemmen
- Regionaal bestuurders- en uitvoerdersoverleg arbeidsmarktbeleid die de regionale arbeidsmarktaanpak vaststellen en waar de aanpak basisvaardigheden onderdeel van moet zijn
- Regionaal bestuurders- en uitvoerdersoverleg Regionaal Werkcentrum die de regionale aanpak vanuit het werkcentrum moeten vaststellen en waar de aanpak basisvaardigheden onderdeel van moet zijn
- Lokaal overleg basisvaardigheden tussen de betrokken samenwerkingspartners die bij elkaar komen om de lokale aanpak af te stemmen

Daarnaast zullen er regionale en lokale inspiratiesessies voor alle samenwerkingspartners worden georganiseerd. Hierbij worden kennis en goede voorbeelden gedeeld en gezamenlijk eventuele nieuwe acties voor de aanpak van basisvaardigheden ontwikkeld.

In het tweede kwartaal van 2026 zal een communicatie-agenda worden vastgesteld, waarin al deze overlegmomenten en bijeenkomsten worden vastgelegd.

4.4 Financiering aanpak basisvaardigheden

De financiering van de aanpak basisvaardigheden wordt gefinancierd op basis van twee financieringsbronnen, te weten:

- WEB-middelen (Wet Educatie en Beroepsonderwijs)
- DU Laaggeletterdheid: Decentralisatie-uitkering Laaggeletterdheid (tot 2029)

Daarnaast zullen er indien nodig additionele middelen worden ingezet. Te denken valt aan werkgevers, raadsmiddelen en aanvragen via de regionale, provinciale en landelijke overheid, LLOC en werkcentra.

Bijlagen Regionaal beleidsprogramma basisvaardigheden 2026-2029

| pg. 20

Bijlage 1: Klantreizen aanpak basisvaardigheden in Noord-Limburg

Deze bijlage geeft een overzicht van de 7 mogelijke klantreizen voor de aanpak van basisvaardigheden. Hierbij wordt ingegaan op het Herkennen – Doorverwijzen – Opvolgen – Scholen (HDOS).

Klantreis HDOS 1: Jongeren zonder een startkwalificatie (16 tot 27 jaar)

Herkennen – Doorverwijzen – Opvolgen

Voor jongeren zonder een startkwalificatie is de aanleiding om een traject basisvaardigheden te volgen drieledig:

- Alsnog hun startkwalificatie behalen
- Moeten bijgeschoold worden om naar werk te kunnen worden toegeleid of te kunnen behouden
- Hun persoonlijke zaken zoals financiën en wonen op orde te krijgen.

Met de volgende toeleiders worden daarom afspraken gemaakt om achterstanden van basisvaardigheden onder jongeren te herkennen en hen door te verwijzen naar scholingsaanbod: doorstroomcoach en leerplichtambtenaar naast het Praktijkonderwijs en Voortgezet (Speciaal) Onderwijs, de re-integratieconsulenten van de gemeente, de participatiecoach van de gemeenten en het welzijnswerk in combinatie met de jongerenwerker of straatcoach.

Scholen

Het aanbod voor jongeren zonder een startkwalificatie tussen de 16 en 27 jaar moet passend zijn bij hun mogelijkheden en interesses en niet te schools zijn. Als het voor het werk is, moeten de trajecten basisvaardigheden in dat kader worden gegeven. Werkgevers hebben hier dan een expliciete rol in te vervullen. Is het in de vorm van een combinatie tussen basis- en beroepsvaardigheden, moeten er mogelijkheden zijn om het te combineren met een BBL- en eventueel een BOL-opleiding. Extra financiering kan mogelijk worden verkregen vanuit de 'Wet van school naar duurzaam werk' ook in het kader van het realiseren van een 'Leven Lang Ontwikkelen Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden' en het tegengaan van VSV. Hal 9 in Panningen en Onze Loods in Horst zijn mogelijke voorbeeldlocaties waar dit kan worden gerealiseerd.

Klantreis HDOS 2: (Aanstaande) ouders/ verzorgers

Herkennen – Doorverwijzen – Opvolgen

Vrijwel iedere ouder wil het beste voor zijn kind. Soms kan de ouder dat echter niet optimaal bieden, omdat de eigen basisvaardigheden niet voldoende zijn. Hierbij gaat het dan om het niet kunnen voorlezen, onvoldoende contact met de kinderen of de instellingen waar de kinderen naar toe gaan (school, bibliotheek of plaatselijke verenigingen of clubs) of weinig aandacht voor lezen. Dit is niet alleen de wens van ouders, maar kan ook voor aanstaande ouders het geval zijn. Met de volgende toeleiders worden daarom afspraken gemaakt om achterstanden van basisvaardigheden onder (aanstaande) ouders te herkennen en hen door te verwijzen naar scholingsaanbod: huisartsen en verloskundigen naast consultatiebureaus en kinderdagopvang, basisscholen en de GGD of de jeugdhulpverlening (eventueel in samenspraak met de samenwerkingspartners van de GGG-aanpak).

Scholen

Voor (aanstaande) ouders moet het aanbod gericht zijn op beheersing van de basisvaardigheden in het kader van de opvoeding van en ouderbetrokkenheid bij het kind. Bij aanstaande ouders staan basisvaardigheden centraal die men moet beheersen in de eerste periode van de opvoeding van het kind. Voor ouders met kinderen staat de ondersteuning centraal bij de ontwikkeling van basisvaardigheden (inclusief digitale vaardigheden) van zowel ouder als kind thuis, maar ook in relatie tot het aanbod dat de kinderdagopvang en de basisschool biedt. Voorbeelden van projecten die ter inspiratie kunnen dienen is de 'Ouderkamer' in Tilburg of 'Thuis in Taal' in Venlo.

Klantreis HDOS 3: Senioren

Herkennen – Doorverwijzen – Opvolgen

Ook ouderen kunnen na de pensioengerechtigde leeftijd de wens hebben om aan hun basisvaardigheden te werken. Uit onderzoek onder ouderen blijkt dat de redenen om de basisvaardigheden verder te ontwikkelen, naast het feit dat men daar plezier aan kan beleven, te maken hebben met het beter kunnen begrijpen van de gezondheidsinformatie, beter op de hoogte te kunnen blijven van wat er in de samenleving speelt en beter contact te kunnen houden met vrienden en kennissen (De Greef et al., 2018).

Met de volgende toeleiders worden daarom afspraken gemaakt om achterstanden van basisvaardigheden onder senioren te herkennen en hen door te verwijzen naar scholingsaanbod: woonzorgcomplexen naast ontmoetingsplekken bij dagactiviteiten en huisartsen.

Scholen

Trajecten basisvaardigheden voor senioren kunnen in eerste instantie op locatie worden gegeven, waarbij senioren hun basisvaardigheden kunnen optimaliseren in het kader van sociaal contact, gezondheidsinformatie en het bijblijven in de samenleving. Deze trajecten zijn niet leeftijdsgebonden en kunnen zowel in een één op één setting als in een groepsverband worden verzorgd. Met name de veilige leefomgeving staat centraal en senioren moeten na het traject ook zelf met de aangeleerde basisvaardigheden aan de slag kunnen gaan. Het project 'Zilveren Taalcompetenties' uitgevoerd in Katwijk en Vught kan hierbij als inspiratiebron dienen.

Klantreis HDOS 4: Werklozen

Herkennen – Doorverwijzen – Opvolgen

Werklozen kunnen niet altijd direct een baan vinden, omdat de basisvaardigheden niet voldoende zijn ontwikkeld. Zij hebben (deels) de wens om een weer een baan te vinden, te leren solliciteren, terug naar school te gaan of hun persoonlijke situatie (financieel, sociaal en gezondheid) weer op orde te krijgen.

Met de volgende toeleiders worden daarom afspraken gemaakt om achterstanden van basisvaardigheden onder werklozen te herkennen en hen door te verwijzen naar scholingsaanbod: UWV naast consulenten Werk & Inkomen van de gemeenten, het Platform 'Geldzorgen' en de schuldhulpverlening.

Scholen

Het aanbod basisvaardigheden is gericht op talentontwikkeling. Mensen zonder een baan leren hun talenten te ontdekken, waarbij helder wordt welke basisvaardigheden ze al beheersen en welke ze nog moeten uitbreiden. Uiteindelijk wordt het aanleren van basisvaardigheden grotendeels gekoppeld aan het vinden van werk (wellicht via een gecombineerde beroepsopleiding). Dit kan leiden tot sterke 'ontwikkelpaden' in het kader van een Leven Lang Ontwikkelen. Daarnaast leert men basisvaardigheden om meer zelfredzaam te zijn en het eigen profiel te optimaliseren. Mogelijke aanvullende financiering kan geboden worden door de 'Beleidsregels scholing en voorwaarden vergoeding scholingskosten UWV'. Ook in dit kader kunnen Hal 9 in Panningen en Onze Loods in Horst mogelijke voorbeeldlocaties zijn waar dit kan worden gerealiseerd. Maar ook INTOS Gennep, Risse Groep! In Weert of de 'Harrie Helpt training' van het Werkgevers Servicepunt Noord-Limburg kunnen als inspiratiebron dienen.

Klantreis HDOS 5: Werknemers

Herkennen – Doorverwijzen – Opvolgen

In sommige gevallen ervaren werknemers moeilijkheden met het uitvoeren van taken op het werk. Daarnaast kan het zo zijn dat ze niet door kunnen groeien. Een tekort aan basisvaardigheden kan hieraan ten grondslag liggen. Als ze de kans krijgen om hieraan te werken tijdens hun werk via scholing, worden kansen om werk te behouden of door te groeien naar een andere baan vergroot.

Met de volgende toeleiders worden daarom afspraken gemaakt om achterstanden van basisvaardigheden onder werknemers te herkennen en hen door te verwijzen naar scholingsaanbod: HR-managers van bedrijven naast de directies van bedrijven en de werkgeversdienstverlening.

Scholen

Het aanbod basisvaardigheden voor werknemers is vrijwel altijd gekoppeld aan het leren van basisvaardigheden op de werkvloer. In de meeste gevallen wordt dit in-company aangeboden onder werktijd. In sommige gevallen is het geheel gericht op basisvaardigheden en in andere gevallen meer in combinatie met het verbeteren van de werknemersvaardigheden, maar wel met het oog op het beter kunnen functioneren op de werkvloer of het doorgroeien naar een andere functie of baan. Hierbij kan het Regionaal Werkcentrum een rol spelen. Een mogelijk aanbod hoeft niet altijd groepsgewijs te zijn, maar kan ook bestaan uit één op één aanbod, zoals buddy's op de werkvloer.

Klantreis HDOS 6: Werknemers sociaal ontwikkelbedrijven

Herkennen – Doorverwijzen – Opvolgen

Ook werknemers van sociaal ontwikkelbedrijven kunnen ervaren dat ze hun basisvaardigheden verder moeten ontwikkelen door bijvoorbeeld veranderingen op de werkvloer, het feit dat ze hun werk niet optimaal kunnen doen of niet kunnen doorgroeien naar een andere baan. Daarnaast kan deze groep werknemers ook extra behoefte hebben aan een traject basisvaardigheden, zodat ze beter kunnen functioneren in hun dagelijkse privésituatie.

Met de volgende toeleiders worden daarom afspraken gemaakt om achterstanden van basisvaardigheden onder werknemers te herkennen en hen door te verwijzen naar scholingsaanbod: HR-managers naast directies en jobcoaches van sociaal ontwikkelbedrijven.

Scholen

De trajecten basisvaardigheden voor de werknemers van sociaal ontwikkelbedrijven zijn gericht op het optimaliseren van de basisvaardigheden in het kader van behoud van werk of het vinden van een andere functie of baan. Het moet bij voorkeur op de locatie van het sociaal ontwikkelbedrijf zelf plaatsvinden in een veilige leeromgeving passend bij de behoeften van de werknemers. Als resultaat moeten de aangeleerde basisvaardigheden direct toepasbaar zijn in de dagelijkse (werk)praktijk van de werknemers. Eventueel gericht op het verbeteren van de kansen om werk buiten het sociaal ontwikkelbedrijf te vinden. INTOS Gennep kan als inspiratiebron dienen door de trajecten die zij reeds realiseert. Ook hierbij kan het Regionaal Werkcentrum een rol spelen, Ook hier hoeft een mogelijk aanbod niet altijd groepsgewijs te zijn, maar kan ook bestaan uit één op één aanbod, zoals taalbuddy's op de werkvloer.

Klantreis HDOS 7: Nieuwkomers zonder dan wel een afgeronde inburgeringsplicht, die geen expats zijn

Herkennen – Doorverwijzen – Opvolgen

Wanneer migranten de inburgering hebben afgerond of (tijdelijk) voor werk in Nederland zijn, kan het zijn dat ze (alsnog) extra ondersteuning moeten krijgen op het gebied van basisvaardigheden. Deze groep NT2'ers die niet inburgeringsplichtig is, kan gebruik maken van trajecten basisvaardigheden. Aanleiding om een traject basisvaardigheden te volgen is het werk beter te kunnen doen of beter de eigen dagelijkse levensbehoeften te kunnen regelen.

Met de volgende toeleiders worden daarom afspraken gemaakt om achterstanden van basisvaardigheden onder nieuwkomers te herkennen en hen door te verwijzen naar scholingsaanbod: consulenten bij gemeenten naast werkgevers.

Scholen

De nieuwkomers zijn een gedifferentieerde groep niet-inburgeringsplichtigen waaronder arbeidsmigranten. Het aanbod basisvaardigheden moet worden gerealiseerd gericht op het toepassen van taal, rekenen en digitale vaardigheden in de leefsituatie of op het werk. Transfer staat centraal, oftewel het toepassen van het geleerde in de praktijk, waarbij vaste momenten worden bepaald. Passende voorbeeldprojecten zijn de 'Taalboost' in Amsterdam of de trajecten van Zorgwacht in Utrecht gericht op de werksituatie. Bij deze trajecten kan naar extra financiering worden gekeken met betrekking tot werk. Maar ook zijn er diverse trajecten denkbaar, waarbij de toepassing van basisvaardigheden in de leefsituatie centraal staan, zoals 'Voel je goed!' of 'Tiel aan de Gezonde Zijde' of de 'Taallessen op de Heide' waar buurtbewoners de taallessen verzorgen

Begrippenlijst

Basisvaardigheden: Taal-, reken- en digitale vaardigheden naast andere vaardigheden zoals sociale, financiële, werknemers- of gezondheidsvaardigheden maar ook 'overkoepelende vaardigheden' zoals probleemoplossend vermogen of samenwerken of leren leren

DU Laaggeletterdheid: Decentralisatie-uitkering Laaggeletterdheid

LLO Collectief: Leven Lang Ontwikkelen Collectief

NT1: Nederlands als moedertaal

NT2: Nederlands als Tweede Taal

PPS: Publiek Publieke Samenwerking

Taalambassadeur: Volwassen ervaringsdeskundige die op latere leeftijd een traject basisvaardigheden heeft gevolgd

WEB: Wet Educatie Beroepsonderwijs

Referenties

[BasisvaardighedenInZicht.nl. \(2025\). Puntchatting Arbeidsmarktregio Noord-Limburg.](#)
Retrieved: 23-06-2025.

Buisman, M., Bollen, I., Jacobs, B., Huijts, T., Cornelisse, R., Van Guilik, N., Elshof, D. & Van Griensven, L. (2024). PIAAC 2023: Kernvaardigheden van volwassenen. Resultaten van de Nederlandse survey 2023.
Amstelveen: Kohnstamm Instituut.

De Greef, M., Kardol, T., Buisman, M., Verté, E. & De Witte, N. (2018). *Laaggeletterdheid onder ouderen: ontwikkelmogelijkheden op het gebied van taal.*
Vught: Artéduc.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. (2024). *Samenvatting Kamerbrief Hervorming Arbeidsmarktinfrastructuur.*
Den Haag: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2024

Een initiatief van

GEZONDSTE REGIO

Uitgave oktober 2025